

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Κωνσταντίνος Χολέβας

Πολιτικός Έπιστήμων

Στις 28 Φεβρουαρίου 2002 ο πρώην Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας κήρυξε την έναρξη των εργασιών της Συντακτικής Συνελεύσεως, η οποία θα μελετήσει και θα έκπονησει προτάσεις για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένώσεως (Ε.Ε.). Στην Συνέλευση μετέχουν εκπρόσωποι των Κυβερνήσεων και των Κοινοβουλίων των 15 χωρών-μελών καθώς και των υποψηφίων προς ένταξιν χωρών. Η ελληνική Κυβέρνηση εκπροσωπείται από τον Ευρωβουλευτή Γ. Κατηφόρη (ΠΑΣΟΚ) και το Κοινοβούλιο από τους Παρασκευά Αύγερινό (ΠΑΣΟΚ) και Μαριέττα Γιαννάκου(Ν.Δ.). Η Κυπριακή Δημοκρατία εκπροσωπείται από τον διπλωμάτη Μιχάλη Άτταλίδη και τους βουλευτές Έλενη Μαύρου (ΑΚΕΛ) και Παναγιώτη Δημητρίου (ΔΗΣΥ). Η Συνέλευση πρέπει να καταλήξει σε ένα κείμενο, το οποίο θα διέπει τις σχέσεις των κρατών μελών μετά και την αναμενόμενη εισδοχή νέων μελών, όπως αποφασίσθηκε τον παρελθόντα Δεκέμβριο στο Λάακεν του Βελγίου. Σχηματικά γίνεται λόγος για το "Σύνταγμα" της Ευρώπης, στην πραγματικότητα, όμως, θα πρόκειται για μία γενική Διακήρυξη Αρχών. Ο διάλογος σε όλες τις χώρες, περιέργως πλήν της Ελλάδος, γίνεται με την συμμετοχή των πολιτών και η Ε.Ε. έχει δώσει μεγάλη έμφαση στην δημόσια συζήτηση μέσω Διαδικτύου. Στο πλαίσιο αυτό θα καταθέσουμε μερικές σκέψεις με γνώμονα πάντοτε την δημιουργική παρουσία της Ελλάδος στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και την παράλληλη προώθηση των εθνικών μας συμφερόντων και πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων.

1) Ο γεωπολιτικός ρόλος της Ευρώπης. Μετά την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων η Ευρώπη έχει την μεγάλη ευκαιρία να ένοποιηθεί πραγματικά συμπεριλαμβάνοντας τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Έτσι μπορεί να δημιουργηθεί ένας ουσιαστικά ισχυρός και διακριτός πόλος πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής παρεμβάσεως στην παγκόσμια σκηνή. Μία Συμπολιτεία κυριάρχων κρατών και μία μεγάλη αγορά από τον Άτλαντικό μέχρι τα Ουράλια, όπως την όραματίσθηκε ο Ντέ Γκώλ. Προς το παρόν, πάντως, κάτι τέτοιο μοιάζει πολύ μακρινό. Τά

έμπόδια είναι κυρίως δύο: Ἡ ἀμερικανική μονοκρατορία μετά τήν κατάρρευση τῆς ΕΣΣΔ καί ἡ προβληματική οἰκονομική καί πολιτική κατάσταση τῶν χωρῶν τοῦ μετακομμουνιστικοῦ κόσμου, ὅπως ἡ Ρωσία. Ἡ Εὐρώπη δέν διαθέτει ἰσχυρή φωνή καί στά μεγάλα γεγονότα περιορίζεται στόν ρόλο βοηθοῦ-ἀκολουθοῦ τῶν Η.Π.Α. Χαρακτηριστικό τό παράδειγμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως Ταχείας Ἀναπτύξεως, ἡ ὁποία θά δρᾷ ὡς ἐξάρτημα τοῦ ΝΑΤΟ καί ἔτσι σύν τοῖς ἄλλοις ἀνοίγει ἡ πίσω πόρτα γιά παρεμβάσεις τῆς Τουρκίας.

Ἡ Εὐρώπη δυστυχῶς στερεῖται μεγάλων ἡγετῶν , οἱ ὁποῖοι θά μπορούσαν νά ὀραματισθοῦν ἕνα μεγαλύτερο ρόλο γιά τούς λαούς καί τίς κυβερνήσεις τῆς γηραιᾶς Ἡπείρου. Σέ περιφερειακό πάντως ἐπίπεδο ὀρισμένες χῶρες ἐκφράζουν προτάσεις γιά γεωπολιτικούς στόχους πού ταιριάζουν στά συμφέροντά τους. Ἐπί παραδείγματι ἡ Γερμανία ἐνδιαφέρεται γιά τήν διεύρυνση πρὸς τήν Κεντρική Εὐρώπη, σέ χῶρες ὅπως ἡ Πολωνία, ἡ Τσεχία , ἡ Οὐγγαρία, ἡ Σλοβενία, πού ἀνήκουν στήν εὐρύτερη ζώνη τῆς γερμανικῆς -παλιότερα καί ἀυστριακῆς- οἰκονομικῆς καί πολιτιστικῆς ἐπιρροῆς. Ἡ Γαλλία μιᾶ κυρίως γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων τῆς Εὐρώπης μέ τήν Ἀφρική ὅπου διαθέτει πρῶην ἀποικίες καί νῦνδοιρυφόρους, ἐνῶ ἡ Ἰταλία κάνει λόγο γιά τήν Εὐρωμεσογειακή ζώνη. Καλό θά ἦταν ἡ Ἑλλάς νά προωθήσει τήν ἰδέα τῆς διευρύνσεως τῆς Ε.Ε. πρὸς τόν Ὀρθόδοξο πόλο, δηλαδή τίς χῶρες τῶν Βαλκανίων καί τῆς Ἀν. Εὐρώπης, γιά λόγους πολιτιστικῶν ἰσορροπιῶν μέσα στήν Ἑνωση θέτοντας βεβαίως ὡς πρωτεύοντα στόχο τήν ἔνταξη τῆς Κύπρου.

2) **Ἵπερκράτος ἐναντίον ἐθνικοῦ κράτους.** Αὐτή τήν στιγμή ἡ συζήτηση διεξάγεται ἐπί τῆ βάσει τριῶν προτάσεων σχετικῶν μέ τό πολιτειακό σχῆμα τῆς νέας Εὐρώπης. Ἡ πρώτη πρόταση, τῶν λεγομένων Εὐρωσκεπτικιστῶν, ἀκούγεται κυρίως ἀπό βρετανικά χεῖλη καί ζητεῖ νά διατηρηθεῖ ὁ ὑπεροχικός ρόλος τοῦ Ἔθνους-Κράτους καί νά γίνει ἡ Ε.Ε. μία διακρατική, διακυβερνητική συνεργασία μέ ἔμφαση στήν ἐνιαία ἀγορά. Ὅχι σέ ἕνα ὑπερκράτος ἐλεγχόμενο ἀπό ἄ-εθνικούς εὐρωυπαλλήλους φωνάζουν οἱ ὀπαδοί αὐτῆς τῆς ἀπόψεως. Ἡ δεύτερη πρόταση, πού προωθεῖται ἐπισήμως ἀπό τήν Γαλλία, ὀμιλεῖ γιά μία χαλαρή Ὀμοσπονδία Ἐθνῶν-Κρατῶν, οὐσιαστικά μία Συνομοσπονδία. Οἱ ἐθνικές κυβερνήσεις συμφωνοῦν νά παραχωρήσουν στίς Βρυξέλλες σημαντικές ἀρμοδιότητες, ἀλλά διατηροῦν τήν αὐτονομία καί αὐτοτέλειά τους ἰδίως ὅταν θίγονται ὑψίστα ἐθνικά συμφέροντα. Ἄλλωστε κάπως ἔτσι λειτουργεῖ σήμερα ἡ Ε.Ε. Ἡ τρίτη πρόταση, ἡ λεγόμενη φεντεραλιστική (γαλλικά Φεντερασιόν=Ὀμοσπονδία), ὀραματίζεται τήν συρρίκνωση τῶν ἐθνικῶν κρατῶν ὥστε νά καταστοῦν ἀπλές Νομαρχίες ἐνός Ὀμοσπονδιακοῦ Ἵπερκράτους. Ἡ δύναμη θά

βρίσκεται στην κεντρική Ευρωπαϊκή κυβέρνηση, ένα είδος 'Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης. Η ιδέα αυτή υποστηρίζεται κυρίως από όρισμένους Γερμανούς πολιτικούς, αλλά κατηγορείται από τους αντιπάλους της ότι υποκρύπτει την γερμανική ήγεμονική διάθεση για έλεγχο επί των άλλων λαών.

Τό πιθανότερο είναι ότι θά επικρατήσει ή δεύτερη άποψη ή κάποια παραλλαγή της. Οι περισσότερες κυβερνήσεις της Ευρώπης δέν δέχονται τή κατάργηση των έθνικων κρατων και οι ουτοπιστικές απόψεις για ένα ομοσπονδιακό κράτος μέ μία σημαία, έναν έθνικό 'Υμνο κλπ προκαλουν σήμερα γέλωτα στους περισσότερους Ευρωπαίους. Είναι χαρακτηριστικό ότι ή Μ. Βρετανία και ή Γαλλία αρνουνται νά εντάξουν τά πυρηνικά τους όπλα κάτω από τήν ευρωπαϊκή όμπρέλλα, διότι θεωρουν ότι ή έθνική άμυνα είναι κάτι πολύ σοβαρό για νά τό αφήσουμε στα χέρια υπερεθνικων οργανισμων. Είναι επίσης αξιοσημείωτη ή διατύπωση του Γάλλου Πρωθυπουργού Λιονέλ Ζοσπέν ότι είναι πρώτα Γάλλος και μετά Ευρωπαίος. Είναι εξ άλλου ενδιαφέρουσα και ή πρόβλεψη του Ζάκ Ντελόρ , πρώην προέδρου της Ευρωπαϊκής Έπιτροής (Κομισσιόν) ότι **τό Έθνος και τό έθνικό κράτος δέν θά πεθάνει και δέν πρέπει νά πεθάνει**. Παρά ταυτα ή Έλλάς είναι ή μόνη χώρα, στην όποία διατυμπανίζονται ακόμη μεγαλόστομοι όραματισμοί περί καταργήσεως των έθνικων κρατων στό πλαίσιο μιās ομοσπονδιακής Ευρώπης. Αναμιγνύοντες μαρξιστικές μέ ακραίες φιλελεύθερες ιδέες οι όπαδοί μιās θολής παγκοσμιοποίησης όνειρεύονται τήν εξασθένηση των έθνικων χαρακτηριστικων μέσα σέ έναν ευρωπαϊκό πολτό και ζητουν πλήρη κατάργηση των συνόρων. Δέν πρόσεξαν , φαίνεται, ότι ή Ευρώπη μιλά μέν περί καταργήσεως των έσωτερικων συνόρων, ύψώνει όμως νέα σύνορα μέ τήν μορφή της Συμφωνίας Σέγκεν. Οι έν Έλλάδι έχθοί του έθνικοϋ κράτους κατά βάθος μισουν τήν ιδέα του Έθνους και της πατρίδας, αλλά πλέον δύσκολα θά βρουν όμοιδεάτες στην Ευρώπη, παρά μόνον σέ μικρές ομάδες διανοουμένων μέ άσήμαντη έπιρροή στην πολιτική.

3) Τό δημοκρατικό έλλειμμα. Ο ρόλος του λαου, των άπλων πολιτων, στην λήψη αποφάσεων παραμένει πολύ περιορισμένος. Εύχης έργον θά ήταν αν ή Συνέλευση που συζητεί τό "Σύνταγμα" της Ευρώπης είχε τό θάρρος νά προτείνει μέτρα για περισσότερη δημοκρατικότητα στις ευρωπαϊκές διαδικασίες. Τό περίφημο δημοκρατικό έλλειμμα γίνεται έμφανές από τό γεγονός ότι οι σημαντικότερες αποφάσεις λαμβάνονται από τό Συμβούλιο 'Υπουργων, τό όποιο λειτουργεί κεκλεισμων των θυρων, και από τήν Ευρωπαϊκή Έπιτροπή (Κομισσιόν), ή όποία προστατεύεται από τό "τεκμήριο της άνευθυνότητας" για τίς συνέπειες των αποφάσεων της. Τό Ευρωκοινοβούλιο έχει μόνον γνωμοδοτική και όχι νομοθετική αρμοδιότητα.

Τό πρόβλημα έντείνεται από τόν αύξανόμενο ρόλο τών τεχνοκρατῶν καί εύρωπαλλήλων. Σκεφθῆτε δέ άν τελικά είσακουσθοῦν οί προτάσεις για ένα όμοσπονδιακό ύπερκράτος. Θά κυβερνώμεθα από μία όλιγαρχία τεχνοκρατῶν, μή έκλεγομένων καί μή ύπολόγων στούς λαούς τῆς Εύρώπης. Πρέπει όπωςδήποτε νά μειωθεῖ τό δημοκρατικό έλλειμμα καί νά άξιοποιηθοῦν οί σύγχρονοι τρόποι λαϊκῆς παρεμβάσεως, όπως είναι οί ψηφοφορίες μέσω Διαδικτύου καί τά δημοψηφίσματα λαϊκῆς πρωτοβουλίας, τά όποια λειτουργοῦν επιτυχῶς στην Ίταλία.

4) **Ή προστασία τῆς πολιτιστικῆς ταυτότητος τῶν έθνῶν.** Ή γλώσσα, ή θρησκεία, ή ιστορική συνείδηση τῶν έθνῶν πού άποτελοῦν τήν Εύρώπη άποτελοῦν τόν πολιτιστικό της πλοῦτο καί δέν πρέπει νά ίσοπεδωθοῦν από τήν έπιβολή ενός ενιαίου πολιτιστικοῦ προτύπου. Οί κίνδυνοι για τόν λαό μας καί τήν έλληνορθόδοξη ταυτότητά του είναι προφανείς, άν σκεφθοῦμε τήν τάση τῶν μεγάλων σέ πληθυσμό χωρῶν νά παραγκωνίσουν τίς γλώσσες τῶν μικροτέρων χωρῶν μέσα στα όργανα τῆς Ε.Ε. Ακόμη περισσότερο άν αναλογισθοῦμε τό Μουσείο τῆς Εύρώπης ,πού θά ξεκινᾶ με τόν Καρλομάγνο αφήνοντας άπ' έξω τήν αρχαιοελληνική καί Όρθόδοξη Χριστιανική συνεισφορά. Από τήν άλλη πλευρά είναι γεγονός ότι τά έπίσημα κείμενα τῆς Ε.Ε. (π.χ. Μάαστριχτ) επιβεβαιώνουν τόν σεβασμό στις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες τῶν λαῶν πού τήν άποτελοῦν. Ίδιαίτερα θετική είναι ή διάταξη τῆς Συνθήκης τοῦ Άμστερνταμ τοῦ 1997 , ή όποια όρίζει ότι τό νομικό καθεστώς τῶν Έκκλησιῶν είναι ζήτημα πού άνήκει στην σφαίρα τοῦ έθνικοῦ δικαίου τοῦ κάθε κράτους καί ή Ένωση δέν μπορεί νά παρέμβει. Δηλαδή ή Ε.Ε. αναγνωρίζει μέχρι σήμερα ότι ο παράγων θρησκεία άποτελεῖ σημαντικό στοιχείο τῆς έθνικῆς ταυτότητος κάθε λαοῦ, παρά τίς διαφωνίες όρισμένων φωνασκουσῶν μειοψηφιῶν στην χώρα μας. Τέλος, μιλῶντας για τόν θρησκευτικό παράγοντα καλό θά ήταν νά θυμίσουμε σέ όλους τούς Έλληνες καί Εύρωπαίους ήγέτες τήν πρόταση τοῦ πρώην Καγκελλαρίου τῆς Γερμανίας Χέλμουτ Σμίντ, δηλαδή **νά μὴν ένταχθεῖ ή Τουρκία στην Εύρώπη**, λόγω τοῦ μουσουλμανικοῦ της χαρακτηῖρα καί λόγω τῆς ραγδαίας υπεργεννητικότητας. Σημειώνει μεταξύ άλλων ο Σμίντ στό βιβλίο του "Αὐτοβεβαίωση τῆς Εύρώπης":

"...Στά τέλη τοῦ 21ου αιώνος θά υπάρχουν τόσοι Τοῦρκοι όσοι είναι μαζί σέ αριθμό οί Γερμανοί με τούς Γάλλους. Όσοι επιθυμοῦν νά δεχτοῦν τήν Τουρκία στην Εύρωπαϊκή Ένωση θά όφειλαν νά έχουν κατά νοῦ αὐτούς τούς αριθμούς"(άναδημοσίευση στό περιοδικό ΕΥΘΥΝΗ Απριλίου 2002).

Ἡ συζήτηση γιά τό πολιτειακό σχῆμα καί τήν πολιτιστική ταυτότητα τῆς νέας Εὐρώπης ἀνοιξε. Ἄς ἔχουμε τήν προσοχή μας τεταμένη. Δέν πρέπει νά εἴμαστε ἀπομονωτικοί, διότι πάντοτε ὁ Ἑλληνισμός ἦταν ἀνοικτός στήν συνεργασία μέ ἄλλους λαούς. Οὔτε πρέπει, ὅμως, νά εἴμαστε ὑπεραισιόδοξοι, διότι ἡ διαφύλαξη τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητος καί ἡ προβολή τῶν ἐθνικῶν μας θεμάτων ἀπαιτοῦν συνεχῆ ἀγῶνα καί θά συναντήσουν δυσκολίες μέσα στήν χοάνη τῶν πολλῶν λαῶν καί τῶν ἀντικρουομένων συμφερόντων. Εἴμαστε μέλη σέ μία λέσχη ἰσχυρῶν κρατῶν, στήν ὁποία ἄλλοι λαοί παρακαλοῦν νά ἐνταχθοῦν. Πρέπει, ὅμως, νά ἀπαιτοῦμε ἀπό τούς ἐκπροσώπους μας νά ἐνεργοῦν μέ αὐτοπεποίθηση καί ἐθνική εὐαισθησία. Καί τό κυριώτερο πρέπει ὅλοι νά ἀγωνισθοῦμε γιά τήν Εὐρώπη τῶν Πατρίδων καί ὄχι γιά μία Εὐρώπη ἀπροσώπων τεχνοκρατῶν καί ἀδιαφόρων καταναλωτῶν.

** Το Civilitas.GR καί ὁ «ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ» προτίθενται νά ἀπομακρύνουν τό κείμενο αὐτό ἀπό τήν ἱστοσελίδα τους, εἴν η ἀναδημοσίευσή του προσβάλλει κεκτημένα πνευματικά ἢ ἐμπορικά δικαιώματα (info@civilitas.gr)*